
מראה מקומות- עניני הלכה

‘במות דף קח’

נסדר ע"י אשר יעקב מילמן

רב דקהל שערי תפילה

פסעיק, ניו ג'רסי

AsherMillman@gmail.com

לע"נ ברוך בענדיט וברכה גרוס ע"ה
by Mr. & Mrs. Duvy Gross

לזכר נשמת

מנחם מנדל בן משה ושרה בת משה צבי ממשפחת אדלר
קעפל בן אליעזר ופריידל בת אליעזר ממשפחת מילמן
צבי מנחם בן שמעיהו וחיה לאה בת נפתלי הערצקא ממשפחת
רייכמן

A Chaburah on these מקומות מראה is posted weekly
and can be accessed via www.dafaweek.org, emailed,
or on the app.

507– Daf– Week

info@dafaweek.org

בענין דיני קידושי קטנה ודיני מיאון

יש שאלה כללי של **הערוה"ש** בענין קידושי קטנה שבאמת איתא בקידושין (מב.) שאפילו לאב שיש לו זכות דאו' לקדש בתו מוטב לו להתמין עד שתגדיל ותאמר רוצה אני וא"כ למה חז"ל תיקנו קידושין דרבנן ליתומה קטנה ובזה תירץ ב' תירווצים. א' שכיון שאין לה אב לשמרה מוטב לקדשה הגם שאפשר שאינה רוצה. וב' שכשקידש בה האב א"א לצאת אלא בדעת הבעל ע"י גט משא"כ בקידושי יתומה שכל זמן שרוצה יכולה למאן ולצאת ואם תמאס תמאן.

וא"ת א"כ למה תיקנו אפילו ביתומה בחיי אביה, בזה ג"כ תירץ ב' תירווצים. א' שכיון שיצאה מרשותו אינה משמרה וב' מדין לא פלוג.

ובאמת קושייתו הראשונה ג"כ תלוי לכ' במח' ראשונים. **בשו"ע** עצמו לא כ"כ מהו המהלך של קידושי קטנה. וע' בסימן מג' שרק מזכיר המושג אבל לא האופן. **והב"ש** שם מוסיף לדבריו עפ"י דברי הרמב"ן שבכל קידושי יתומה קטנה היא עצמה צריכה לקבל הקידושין ורק שאמה ואחיה מוסרין לה לנישואין ולכן לא כ"כ קשה שאלת הערוה"ש. ורק עדיין קושייתו עומדת לשיטת **הרמב"ם** שמבואר שאפילו אחרים יכולים לקבל בשבילה. **והערוה"ש** עצמו הביא דעת הרמב"ם ואפשר לזה כיון ע"ש. ויוצא מח' יסודי איך פועלין קידושי קטנה אם דווקא ע"י או אפילו ע"י אחרים.

ובאמת יש עוד מח' בסוגיא זו. **הרמב"ם** ו**שו"ע** פסקו שפחות מו' שנים אינו כלום אפילו אם נבונה ביותר. **והראב"ד** ו**רמ"ך** שם הקשו שדין זה צ"ע. וכן באמת הביא **הב"ש** על שו"ע שי"א אפילו פחותה מכן ו' אם נבונה. והמח' תלוי אם חז"ל תיקנו הכל עפ"י דעת או שיש שיעור של זמן ג"כ מלבד הדין דעת וכן **ביאר הגר"א** שם.

ויש עוד חידוש דין **בהרמב"ם** ו**שו"ע** שבקטנה אם הוי י' ויותר אפילו סכלה ביותר חל. ולכ' הוא פלא שכיון שחסר בדעתה לכ' גרוע אפילו מזמן פעוטות. וכבר הקשה עליו ע"ש. **והרמ"א** דחה שאפשר שדין זה דווקא אם היה ע"י אחיה ואמה בזה מועיל אפילו סכלה ביותר אבל ע"י עצמה לא. אכן מהרמב"ם מבואר שלא כזה וצ"ע איך חל ע"י אם הוי סכלה ביותר. והב"ש שם כבר דחה שאינה כשוטה ממש ועדיין צ"ב למה תיקנו במצב כזה בגיל כזה.

ויוצא ג' מח'. א' אם נעשה קידושין דווקא ע"י או אפילו ע"י אחרים. אם פחותה מבת ו' ויש דעת אם יכולה לקדש. ואם י' ויותר ואי"ב דעת אם יכולה לקדש עצמה.

• ערוך השלחן אבה"ע ר"ס קנה

• שו"ע אבן העזר מג' ב'

• ב"ש שם ס"ק ה'

• רמב"ם אישות ד' ז'

• ריטב"א גיטין סה:

• הגהות רמ"ך על הרמב"ם שם הובא בכס"מ

• שו"ע קנה' ב'

• ב"ש שם

• ביאור הגר"א שם

סימן קנה דיני מיאון בקטנה . וכו' מ"מ מעיפים :

א דבר ידוע שהקטנה היא ברשות האב וכשקבל קדושה היין קדושי תורה כדכתיב את בתי נתתי לאיש וכשאינן לה אב אין לה קדושין עד שתגדיל אך רבנן תקנו נשואין לקטנה כדי שלא ינהגו בה מנהג הפקר בנות מוטב יותר שיהיה לה בעל ותהיה משומרת (ינמות ק"כ:) ולכן אע"ג דחכמים הקפידו באב שלא יקדש את בתו הקטנה לכתחלה עד שתגדיל ותאמר בפלוגי אני רוצה (קדושין מ"ג.) מ"מ ביתומה שאין לה אב ואין מי שישמרנה מוטב יותר לקדשה כמ"ש ועוד דאינו דומה לקדושי תורה שצריכה גם ואולי ממאסת בו והוא לא ירצה לגרשה משא"כ בקדושי דרבנן שא"צ גם ותוכל לצאת במיאון כמו שיתבאר לא חששו חכמים בזה דמ"ג אם המאסנו תמאן ותצא (מדינא דמלכותא אין להשיא את הקטנה):

ב ולפעמים יש דאפילו יש לה אב יש לה דין יתומה כגון קטנה שאביה השיאה ונתאלמנה או נתגרשה בחיי אביה בקטנותה שוב אין להאב רשות עליה ונקראת יתומה בחיי האב דכשם שבגרות מוציא מרשות אב כמו כן נשואין וכך שנינו במשנה (כתובות מ"ג:) משהשיאה אין לאביה רשות בה וביכולתה להתקדש ולהנשא בנשואין דרבנן ותצא במיאון ואין לשאול לפי טעם דראיצון שבסעיף הקודם למה תקנו לה רבנן נשואין הא יש לה אב שישמרנה די"ל מפני שיצאה מרשותו אינו שומרה עוד ועוד דכיון דליתומות היה ההכרח לתקן נשואין בהכרח שגם היא בכלל כיון שדינה כיתומה ולמעם השני שבארנו הדבר פשוט:

ג וע"י מי תנשא הקטנה נראה מדברי הש"ס והראשונים דדוקא כשנשאת ע"י אמה או אחיה או ע"י ב"ד שראו מוכתה ושמירתה בזה אבל אם נשאת ע"י עצמה אינו כלום וגם מיאון אינה צריכה ואינו כפיתוי בעלמא ופיתוי קטנה אונס הוא (נ"ט סק"ה) אבל מלשון הרמב"ם פ"ד מאישות דין ו' מתבאר דאפילו כשנשאת בעצמה הוי נשואין וצריכה מיאון ועוד יתבאר בזה בס"ד ובירושלמי יבמות (פ"ג ה"ג) משמע להדיא כהרמב"ם דאיתא שם מעשה בר"א שהיה לו בת אחותו קטנה ואמר לה לכו הנשאי ואמרה לו הנני שפחה לרחוץ רגלי עבדי אדוני וכנסה ע"ש הרי שנשאה ע"פ עצמה בלבד ואע"ג דבמשנה שם (ק"ז:) שנינו איוו היא קטנה שצריכה למאן כל שהשיאוה אמה ואחיה לדעתה השיאוה שלא לדעתה א"צ למאן ע"ש אין הכוונה דבלא אמה ואחיה א"צ מיאון אלא רבותא קמ"ל דאפילו השיאוה אמה ואחיה א"צ מיאון אם היה שלא לדעתה ובסעיף מ' יתבאר עוד בזה בס"ד:

ד ודווקא כשהשיאוה לדעתה אבל שלא לדעתה אינו כלום כמ"ש ואיתא בירושלמי שם דלדעתה מקרי כשעשו לה מלבושים ותכשיטין והזכירו לה בעל אבל לא הזכירו לה

בעל אינו כלום והוי שלא מדעתה ויש להסתפק בהזכירו לה בעל ולא עשו לה מלבושים ותכשיטים אם הוה זה מדעתה אם לאו ונראה דהוה מדעתה וזה שנקיט מלבושים ותכשיטים אורחא דמילתא היא דבלא זה מסתמא לא היתה מתרצית אבל כשנתרצית לא איכפת לנו וכן משמע מסתימות לשונות הפוסקים:

ה בש"ס מבואר דבין ארוסה ובין נשואה צריכה מיאון וי"א דארוסה א"צ מיאון אלא כשהיא בעצמה קבלה הקדושין אבל אם אמה ואחיה קבלו הקדושין א"צ מיאון דאין שליחות לקמן (נמק"י ינמות פ"ג נ"ט רמז"ן) ויש תולקין בזה (יש"ט ט"ט) וכן משמע מלשון הרמב"ם והמור ולפ"ז ביתומה בחיי האב שכתבנו אם האב קבל הקדושין מדעתה ג"כ צריכה מיאון דאין האב גרוע מאמה ואחיה (נ"ט סק"ה) ואע"ג דאין שליחות לקמן מ"מ כמו שרבנן תקנו לה נשואים וקדושין כמו כן תקנו לה שליחות:

ו ועד כמה היא מסאנת עד שתגדיל כמו שיתבאר ומאימתי היא מסאנת שני חכמים במשנה (ק"ז:) כל קטנה שאינה יודעת לשמור קדושה אינה צריכה למאן וכן איפסקא הלכתא בגמ' שם וכמה הוא השיעור הזה כתב הרמב"ם ז"ל בפ"ד מאישות דין ח' דזהו מכת שש עד עשר דאו בודקין ומבחינים את דעתה אם מכרת ומבחנת עסקי הנשואין והקדושין צריכה למאן ואם לאו א"צ מיאון וביותר מעשר אף שהיא סבלה ביותר צריכה מיאון ופחות משש אף שהיא פקחית ביותר א"צ מיאון ע"ש וס"ל דשיעורא דמשנה הוא רק משש עד עשר לא פחות ולא יותר ואע"ג דפשט המשנה נראית שאין שיעור לדבר בשנותיה ס"מ כיון שבגיטין (ס"ה.) איתא דשיעורא דקטנה למיאון הוא כשיעורא דפעומות שמקחן מקח וממכרן ממכר בממלמלין ובשיעורא דפעומות אמרו שם (נ"ט.) שזהו משש עד עשר לפיכך פירש דמאמר המשנה הוי ג"כ בשיעור זה: **ז** ויש בזה שאלה והא הרמב"ם בעצמו פסק בפכ"ט ממכירה לענין מקח וממכר של קטן בממלמלין דצריך בדיקה מבן ו' עד שיגדיל אף ביותר מעשר שנים ומ"ש הכא דביותר מעשר בכל ענין צריכה מיאון (לח"מ) והתשובה בזה דודאי הידיעות לא דמי ול"ן דבמיאון אינה צריכה רק להבין ענין הקדושין אבל במקח וממכר הידיעה היא לדעת דרכי המסחר ובגיטין שם לא אמרו דאחר עשר א"צ בדיקה אלא דבשם אמרו שיש מיני קטנים שיש להם הרגשות המסחר מבן שש ויש שאין להם שום הרגשה עד עשר ומשם ואילך יש שהרגשתן קלה ואין ביכולת לסמוך על מקחן וממכרן ויש שהרגשתן כראוי וביכולת לסמוך עליהן וכיון שבמבן עשר כל אחד יש לו קצת הרגשה במסחר ממילא שלענין קדושין ונשואין דיו ההרגשה לענין

סעיף ב' ה' המקדש את הקטנה. היינו צענמה קינלה הקדושין, אבל אם אמה ואמה קינלו הקדושין א"ל מילוק, ועין ב"י פרק בית שמואל [בבמות ל"ו ע"ב מדפי הר"ף] וב"י ריש סימן קנ"ה, ועין דרשה [באן אות י' ושם אות א']. ובריש סימן קנ"ה [סק"ה] כתבני *דהרמב"ם לא ס"ל כ"י:

אלי צ"ל
הש"י
ב"ש
ט"ה
ד"ה
ומג"ד
ע"י
ב"ש ט"ו

כשיגדיל אינו כותב לה רק מנה דהא היא שעתא לאו בתולה היא (הגהות אלפסי ריש פרק מי שהיה נשוי^(ח)).
ב' המקדש את הקטנה היתומה או קטנה שיצתה מרשות אביה אימתי ממאנת וכל דיניה יתבאר בסימן קנ"ה. הגה ועין לקמן סימן קס"ט) מי נאמן על קטן וקטנה אם נהגלו. עסקא אם הם גדולים או קטנים היו

סימן מד סעיף א' א' וקידש אשת חרש הפקחת. (למורה נלוח^(ה)ה"ה אם פקח קידש אשה חרשה וצ"ל פקח אחר וקידש אותה, מוספין קדושין של שני, כמ"ס לעיל [סימן ט"ו סק"א וסימן מ"ב סק"ט] צננים שקדשו לפני עדים קרוינס מדרבנן:

אבני
סק"א

ספק קידושין. יכולין בית דין לפסוק להשיא את הקטנה כמו שיש רשות לאמה ולאחיה ויכולין להתנות שאם תמאן תאבד כל אשר לה אבל אין להם רשות להשיא את הקטן (נמוקי יוסף פרק חרש^(כ)) ועין לקמן ריש סימן קנ"ה^(י).

סימן מדר

קדוש חרש שוטה וקטן עריות וחייבי לאוין

ובו י"ב סעיפים

א' ה' חרש וחרשת אינם בני קדושין מן התורה בין נשאו כיצא בהן בין חרש שנשא פקחת בין חרשת שנישאת לפקח א' אבל חכמים תקנו להם נשואין ב' לפיכך אם בא פקח וקידש אשת חרש הפקחת הרי זו מקודשת לשני

ציונים ומקורות ח' שלטי הגבורים כתובות מ"ט ע"א מדפי הר"ף אות א'. ט' סעיף י"א. י' ראה ד"מ אות א' בקצר מ"ש בשם הרא"ש בתשובה כלל ל"ג סי' ה', ובאוצר הפוסקים סק"א. י"א [בבמות מ"א ע"ב מדפי הר"ף. י"ב סעיף א' בהג"ה. סימן מד א' טור. ב' טור בשם רמב"ם פ"ד מאישות ה"ט.

מורי זהב

נחלת צבי

סימן מד סעיף א' א. אבל חכמים תקנו להם נשואין. טעמא משום דקיימא תקנא דרנן, שדלק להיות שלום זנייהם, משא"כ בשוטה, אפילו צפקא לשוטה ושוטה לפקחת וכל שכן שוטה לשוטה, שאין שלום זנייהם, לא תיקנו רנן נשואין: ב. לפיכך כו'. כ"כ הטור צ"ש ונמצא כאילו היא עכשיו בתולה, וא"כ יש לה כתובה אפילו לא נכתב לה עיקר החילוק שבין מנה ומאנים להתוספת הוא, שהתוספת מגיעה בחמת הכתב שנוכר שם התוספת, והמנה ומאנים הוא בלאו השטר, וא"כ אפילו בלא נכתב כנכתב דמי כיון שיש לה כתובה בתנאי ב"ד אילו היה גדולה. וכן מוכח מסיפא דמתני' בגר שנתגיירה אשתו עמו כחובתה קיימת שעל מנת כן קיימה. והא מה שהיה אשתו בגיורת, אע"כ שהיה כותב לה כתובה ודאי לאו כלום הוא ובעילת נזות היה הכל, אלא עכשיו שנתגיירה ועיכבה אצלו אנו חשבינן כאילו עכשיו נשאה בענין שנשאה תחילה, ה"ל בקטן אע"כ שלא כתב לה בקטנותה והיה בעילתה בעילת נזות, מ"מ עכשיו היא כתחילת נשואיה, כנלפע"ד. [נדב"ה המגיה. כתב ב"ש בסק"ד, לא כתב, וכן מוכח מתוס' סוף פרק הכותב, דהקשו שם, מאי קמ"ל מתנינן שעל מנת כן קיימה, אפילו לא כתב לה כתובה יש לה כתובה, ותיירצו, דאשמועינן היכא דנשאה בתולה, אע"כ דכשגדלה] או [ונתיירצה] כבר היא בעולה, אפ"ה יש לה כתובה מאנים, שעל מנת כן קיימה שיהיה עכשיו כתחילת נשואיה. מוכח [דאם לא כתב לה, אין לה כתובה, דאל"כ אחתי קשה אפילו לא כתב לה יש לה כתובה, כ"ל נראה לי עיקר, עכ"ל. ובסימן ט"ו [סק"י] כתב ב"ש הטעם, דאף דהשטר כחספא בעלמא, מ"מ היה לו להתנות שלא יתן סך זה כו', עכ"ל. ואין ג"ל כלל, כיון דחספא בעלמא, מה לו להתנות, והיו כאילו לא היה לה שטר כלל, ודאימה מתוס' לא מוכח כלל, דקדושת התוס' היא על מה שאמרה המתני' שעל מנת כן קיימה, דמשמע מכה שעל מנת כן קיימה דהיינו על כתובתה הראשונה שכתב לה להכי כתובתה קיימה, והקשו דא"כ לזה כלל, דאפילו לא כתב לה כתובה מעולם נמי יש לה כתובה, דתנאי ב"ד הוא, ותיירצו, דעל מנת כן קיימה דקאמרה מתני', אין רצונה לומר על מנת כן קיימה דהיינו על מה שכתב לה כבר, דהא אפילו לא כתב לה יש לה כתובה, אלא רצונה בזה, ששעל מנת כן קיימה שתהיה עכשיו כתחילת נשואיה להיות כתובתה מאנים כבתולה, ומיירי אפילו בלא כתב לה, דאין חילוק בין כתב לה ללא כתב לה, דהא השטר חספא בעלמא הוא. ומה שכתב [הכ"ש] בסימן ט"ו [שם] דכן מוכח מהשטר [שם] שכתב אפילו עיקר אינו גובה מכת השטר, שמע מינה דאיירי בכתב. אין ראיה גם מזה, דהשטר כתב זה בדרך אפילו, דהיינו אפילו אם כתב לה אינה גובה מכת השטר, דחספא בעלמא הוא והווי כאם לא כתב לה כלל, ואינה גובה אלא מתנאי ב"ד. ומאי שהקשה שם מאי שנא חרש שוטה מקטן וגר, כבר תירץ הפרישה [שם אות י"ח מוכח ב"ש שם], דהרש שוטה לא היו יודעים [שנתפקחה] [שיתפקחו], ומה שהקשה [הב"ש שם] דגם בגר לא היו יודעים שיתגיירו, לא קשה מיד, דהפרישה [שם] כתב דו"ל, דבקטן סופו מוכיח על תחילתו שנשאה לקיימה [בגדלותה] [בגדלותה] וכאילו לאחד שנתגדל, עכ"ל. א"כ גם בגר נוכל לומר כן [דסופו מוכיח על תחילתו שנשאה לקיימה אחר שיתגיירו, כי היה סומך בדעתו שיפתה אותה בדבריו עפ"י חכמתו ונתגייר עמו, וכאילו נשאה לאחר שנתגיירה, משא"כ בחרש שוטה דלא שייך זה. ולהרמב"ם [פ"א מאישות ה"ן דס"ל בגר דאין לה אלא מנה, משום דס"ל דאינו דומה לקטן, דבקטן ידע שבדאי יתגדלה], משא"כ בגר דלא ידע בודאי [שיתגיירה] [שנתגייר] דשמא לא תשמע לרבירי, לכן אין אומרים סופו מוכיח כיון דלא ידע בודאי שתשמע לו להתגייר. ועין בט"ו סימן ט"ו [סק"ב] [סק"ג] שהקשה זה, ותירץ שם בענין אחר, עכ"ל]:
סימן מד סעיף א' א' [א] אבל חכמים תקנו להם נשואין. פירושו, אפילו חרש לחרשת כפירושו [בבמות ק"ב ע"ב ר"ה דקיימא]:

לא], דו"ל, מנה או מאנים, וא"ת, מאי קמ"ל מתני' שעל מנת כן קיימה, אפילו לא כתב לה מעולם יש לה כתובה, וי"ל דקמ"ל היכא דנשאה בתולה, (ו) אע"כ דכשגדל או נתגייר כבר היא בעולה, אפ"ה יש לה כתובה מאנים, שעל מנת כן קיימה שיהא עכשיו כתחילת נשואיה, עכ"ל. הרי שעשו אותה בכל ענין שהיתה תחילה כאילו היא עכשיו כן, ונמצא כאילו היא עכשיו בתולה, וא"כ יש לה כתובה אפילו לא נכתב לה עיקר החילוק שבין מנה ומאנים להתוספת הוא, שהתוספת מגיעה בחמת הכתב שנוכר שם התוספת, והמנה ומאנים הוא בלאו השטר, וא"כ אפילו בלא נכתב כנכתב דמי כיון שיש לה כתובה בתנאי ב"ד אילו היה גדולה. וכן מוכח מסיפא דמתני' בגר שנתגיירה אשתו עמו כחובתה קיימת שעל מנת כן קיימה. והא מה שהיה אשתו בגיורת, אע"כ שהיה כותב לה כתובה ודאי לאו כלום הוא ובעילת נזות היה הכל, אלא עכשיו שנתגיירה ועיכבה אצלו אנו חשבינן כאילו עכשיו נשאה בענין שנשאה תחילה, ה"ל בקטן אע"כ שלא כתב לה בקטנותה והיה בעילתה בעילת נזות, מ"מ עכשיו היא כתחילת נשואיה, כנלפע"ד. [נדב"ה המגיה. כתב ב"ש בסק"ד, לא כתב, וכן מוכח מתוס' סוף פרק הכותב, דהקשו שם, מאי קמ"ל מתנינן שעל מנת כן קיימה, אפילו לא כתב לה כתובה יש לה כתובה, ותיירצו, דאשמועינן היכא דנשאה בתולה, אע"כ דכשגדלה] או [ונתיירצה] כבר היא בעולה, אפ"ה יש לה כתובה מאנים, שעל מנת כן קיימה שיהיה עכשיו כתחילת נשואיה. מוכח [דאם לא כתב לה, אין לה כתובה, דאל"כ אחתי קשה אפילו לא כתב לה יש לה כתובה, כ"ל נראה לי עיקר, עכ"ל. ובסימן ט"ו [סק"י] כתב ב"ש הטעם, דאף דהשטר כחספא בעלמא, מ"מ היה לו להתנות שלא יתן סך זה כו', עכ"ל. ואין ג"ל כלל, כיון דחספא בעלמא, מה לו להתנות, והיו כאילו לא היה לה שטר כלל, ודאימה מתוס' לא מוכח כלל, דקדושת התוס' היא על מה שאמרה המתני' שעל מנת כן קיימה, דמשמע מכה שעל מנת כן קיימה דהיינו על כתובתה הראשונה שכתב לה להכי כתובתה קיימה, והקשו דא"כ לזה כלל, דאפילו לא כתב לה כתובה מעולם נמי יש לה כתובה, דתנאי ב"ד הוא, ותיירצו, דעל מנת כן קיימה דקאמרה מתני', אין רצונה לומר על מנת כן קיימה דהיינו על מה שכתב לה כבר, דהא אפילו לא כתב לה יש לה כתובה, אלא רצונה בזה, ששעל מנת כן קיימה שתהיה עכשיו כתחילת נשואיה להיות כתובתה מאנים כבתולה, ומיירי אפילו בלא כתב לה, דאין חילוק בין כתב לה ללא כתב לה, דהא השטר חספא בעלמא הוא. ומה שכתב [הכ"ש] בסימן ט"ו [שם] דכן מוכח מהשטר [שם] שכתב אפילו עיקר אינו גובה מכת השטר, שמע מינה דאיירי בכתב. אין ראיה גם מזה, דהשטר כתב זה בדרך אפילו, דהיינו אפילו אם כתב לה אינה גובה מכת השטר, דחספא בעלמא הוא והווי כאם לא כתב לה כלל, ואינה גובה אלא מתנאי ב"ד. ומאי שהקשה שם מאי שנא חרש שוטה מקטן וגר, כבר תירץ הפרישה [שם אות י"ח מוכח ב"ש שם], דהרש שוטה לא היו יודעים [שנתפקחה] [שיתפקחו], ומה שהקשה [הב"ש שם] דגם בגר לא היו יודעים שיתגיירו, לא קשה מיד, דהפרישה [שם] כתב דו"ל, דבקטן סופו מוכיח על תחילתו שנשאה לקיימה [בגדלותה] [בגדלותה] וכאילו לאחד שנתגדל, עכ"ל. א"כ גם בגר נוכל לומר כן [דסופו מוכיח על תחילתו שנשאה לקיימה אחר שיתגיירו, כי היה סומך בדעתו שיפתה אותה בדבריו עפ"י חכמתו ונתגייר עמו, וכאילו נשאה לאחר שנתגיירה, משא"כ בחרש שוטה דלא שייך זה. ולהרמב"ם [פ"א מאישות ה"ן דס"ל בגר דאין לה אלא מנה, משום דס"ל דאינו דומה לקטן, דבקטן ידע שבדאי יתגדלה], משא"כ בגר דלא ידע בודאי [שיתגיירה] [שנתגייר] דשמא לא תשמע לרבירי, לכן אין אומרים סופו מוכיח כיון דלא ידע בודאי שתשמע לו להתגייר. ועין בט"ו סימן ט"ו [סק"ב] [סק"ג] שהקשה זה, ותירץ שם בענין אחר, עכ"ל]:
סימן מד סעיף א' א' [א] אבל חכמים תקנו להם נשואין. פירושו, אפילו חרש לחרשת כפירושו [בבמות ק"ב ע"ב ר"ה דקיימא]:

ביאור הגר"א

באר הגולה

סימן מד סעיף א' א. ל' לשון הטור ממשנה וגמלא יצמות דף ק"ב ע"ב. ג. רמב"ם צ"ל מהלכות אישות [ה"ט].

סימן מד סעיף ב' ה. ספק אם כו'. ממני' יצמות ק"ו ז':
סימן מד סעיף א' א. בין כו'. ממני' שם [ביבמות המוכח בבאה"א אות א'] וגמ' שם ק"ג א': ב. אבל חכמים כו'. שם בגמ' ק"ב ז': ג.

שם ביאר
כי יצמות
הוא שם
התוספת
החולק
ה"ל
הח"מ

לפיכך כו' ונותן כו'. יושלמי פ"ד דיצמות [ה"א], ועין לעיל סימן י' סעיף ז' [סק"ה] מה שכתבתי שם*:

פתחי תשובה

סימן מד סעיף א' א. תקנו להם נשואין. עיין ב"ש לקמן סימן קכ"א סק"ט שרמו לעיין בתשובת צמח צדק סי' ע"ז איך להתנהג כשהחרש מקדש.

ראש פינה - עקבי הבית

נשאר קדושת מוס' למה לה למתני' לומר כחובתה קיימה, דהיינו הכחובה שכתב לה כקטנותו כמ"ס רש"י הו"ל למימר יש לה כתובה, דהיינו אפילו לא כתב לה, וזו כוונת הב"ש. ונבאר היטב [סק"א] כתב על זה, ואינו מוכרח, דלפי מירושלם דאשמעינן אע"כ דכשגדלה] היא בעולה מ"מ יש לה מאנים, וזו מידות אפילו ככתב לה כו', ע"ש. ולמה שניארכי הכונה צ"ש זה אינו, דהא קשה, מ"מ לאשמעינן ממני' רובא יומר דאפילו לא כתב לה יש לה מאנים גם כשהגדילה. גם נספר ע"ז ארזים [סק"א] כתב דהבאר היטב ע"ש, ולענין לא ירדו לכוונת הב"ש. גם מה שכתב הבאר היטב, ואשמעינן רב הונא מידות זה. אין לו פירוש

חידושי הגר"ע"א

סימן מג א' סעיף ב' בהג"ה. מי נאמן. ג"כ, עיין תשובות רש"י מלק [ז' (צ') דף ס' (פ"ו) וס"ו]:

מגיד משנה

במקרה וממכרה כפעטות וכן פירש בפירוש המשנה ששיעורו של רבי חנינה היא מצב שש עד צה עשר וכן כהן בעל העיטור ו"ל וכן מוכיח בירושלמי כמש"ה הרשב"א ו"ל וכן עיקר. וש בהשגות בזה שיטה אחרת:

כ"ד

שם קידושין ואינה צריכה למואן. ואם היתה מבת עשר שנים ולמעלה אע"פ שהיא סכלה ביותר הואיל ונתקדשה לדעתה הרי זו מקודשת למואין. היתה מבת שש ועד סוף עשר בודקין ויפי דעתה אם מוכרת ומבחנת

עסקי

וסכלה ביותר דקאמר לאו למימרא שעושה מעשה טעות כלל אלא היינו לומר שאינה חריפה כלל ומכל מקום כיון שהיא צה עשר חוקה על הרוב שהיא יודעת לשמור קידושיה: בודקין את יופי דעתה אם מבחנת וכו'. כהן הרב רבי משה כהן ו"ל לכבוד כהן אס יודעת לשמור קידושיה לריכה למואן כר"מ בן אנטונינוס ומה לנו בהצנחה דנשואין ולא ידעמי מאין הו"א זה והמון וז"ע עכ"ל. וש לתמוה עליו שדברי רבינו הם דברי רבא וכמ"ס ה"ה:

*[עין גמ"מ שמירן בענין אחר]:

לחם משנה

בה קידושין מספק ורבינו ו"ל כהן טמא סתם הבלכות יבוס ותוליה דקונה בע"כ בסתמא ולא יבאר כלל זו משמע דקונה דין מורה. ואין לומר דקידושין חוספין ביצמה כפיסקא דקדיל כיצמו ולא דאמר בעימתינו לריכה נגו וכו' והו"ה כפיסקא מהו אחריכה והו"ה כ"ס דמכל מקום הכא עליה לא ליהייב כחשט א"ש. וי"ל דשאני ההם שהריבוי לא צא אלא לפרש הניאה אם היא בע"כ או מעעמא אבל לא צא לומר דין וקפא ויבין ללא היו אלא גילוי מילתא היו מ"א דלתי מוריבוי כדן מורה ממש:

ו ואם היתה מבת עשר בו. מימא דמכתב כאן רבינו ו"ל דעד עשר בעינן בדיקה ואחר כך אפילו שהיא סכלה ביותר לא חיכפה לן משמע דלית ליה דמאי דלמרינן

משנה למ"ך

ממירין אבל כמחוסר זמן ממירין קודם שחול משום זמן ממילא קא אחי. (א"ה כמחוסר בני"י ו"ד סימן רכ"ח י"ע) ונדקמי עד מקום שירי מגעם בספרי הראשונים והאחרונים ולא מלאחי גילוי מילתא ליה זין. ועיין בפרק המגוש (דף פ"ב). דלמרינן חוץ מקדושי קטן מהו מי אמרינן השמא מילתא ללא צה הו"ה או חו"ה דילמא אחי לכלל הו"ה ודו"ק: *) א"ה מהיאה דלמרי בפרק האומר הרי את מקודשת לי לאחר שלשים יום רב ושמואל דלמרי מוריבוי מקודשת אין רחיה כלל דשאני ההם דבדיו קדשה בימי אבא שפיקין על הרב המחבר הוא כקטן וקטנה שאין בתורת קידושין. אך רחיה להניי בריק ציה שמאי עלה דהויא דהמקדש את הקטנה קדושה מליין כחכמ ו"ל ותלמודא מפרש לה כחמי גווי או לומר מקדושה הויא עד שחסייה גדולה ואז גמרי הקדושין דהיה ליה בעשה שנתן לה כסף קדושה גילוי ההנה עמה הרי את מקודשה לי לאחר גדולה וכאזנה שעיניו הרי את מקודשה לי לאחר שלשים יום כ"י ועיין שם וכן כהן הרשב"א שם. מוכח מכאן דס"ל כסברת רש"י שהיא הרב המגיד ומיהו משמע שחון דברייה דרוקא בעטנה אס. קטן שקדש לאחר שגידול אינו כלום ודו"ק. וללאורה קשה לי על הרשב"א דבימות (דף ל"ד). כגויה דשופטות דהה פירש"י ובכח דאין קידושין מלין אף לאחר גדולתן והו"ה סוכר מה שכתב הוא עמו בפרק בית שמאי כוכר אבל אם נאמר דהוא ו"ל מחלק בין קטן לקטנה ידחא): שוב רחמי שדן וז' כמחלוקת שני בין רש"י והוספות ופיסקא ו"ל דיבמות (דף ל"ד). אהיהיא דלמרינן ההם את אמר רב עמרם א"ר בשופטות מחוך י"ג לאחר י"ג לאחייב איניו מקודש י"ג לאחר י"ג לאחייב איניו ע"כ. *) א"ה וכבר הנבחי סגויה ו"ל לעיל בדברי הרב המחבר פ"ב מהלכות אלו דין י"ח י"ע). והתבאר דבדבי רש"י שם הוא דבעודם קטנים הוכריס והקטנות קדשו ואמרנו שישולו הקדושין שגידולו ותיקפ גדולו מלו הקדושין ואסור נדה בנת אחת חוה פשוט למתנות היבוב דבדי רש"י ו"ל. אך החוספות שם הקשו על פירוט רש"י ו"ל וקשה דלא ידו צנה אחת דנדות חל עליו מחילה שאין יכול לקדש אלא על גשיות שליש עד שגידול דאין מעשה קטן כלום ע"כ. הרי שכתב בפירוט שאין יכול לקדש אלא על גשיות שליש יומיו הקדושין אלא לאחר שגידול. או חתמה דמ"א ו"ל לעשות שליש לא ידעמי מנח להו דרש"י חולק בזה דהא כפי אוקימתא דרב עמרם א"ר שפיטא דלא אינטרין לאוקומי דשוו איניו שליש וכו' או איניו שליש דהא כפי אוקימתא דרב עמרם א"ר והמתקדשת היו גדולס משה לא היה מטבח איסור אשת איש ואיסור אשת אב ואיסור אשת ששה שישולו בנת אחת אלא דנשוו איניו שליש ושוו איניו שליש וכפע שליש בשליח. אבל הסבר דלמרי בדיקתו בדיקתו וקודם שגידולו לא חל עליהם שם איסור לפי שלא היו בכלל מות א"כ מירי שהם קטנים בעתם ולא שקדשו בנת אחת אבל חסר זה אלא שחלו חלות הקדושין שגידולו ומנא שהקדושין והנדות חליס כאלתם או פשוט וכ"כ מר"י עשיאלאק בתשובה סימן ח" (דף ק) עיין שם: ורע שחיימי כמטבח בשולחם הנותר שחב ו"ל ועהו אשאל להכס המוכר לפי דעתו מנח כהן רש"י שמסרו הקדושין ביום מישלם י"ג לקנותם שהם י"ג לוכרס והלא לפי דעמו אפילו שמיטס ג' ר"ג וכן יומר קודם שנת י"ג הקודש חליס שהתרה להבא ממארייהו ולמפרע מירגנן ע"כ. ונראה שדעת הרב ו"ל שדבי רש"י אס דקדשה שמסרו הקדושין ביום מישלם י"ג לקנותם שהם י"ג לוכרס אלא קודם לכן לא מניח דלא ידעמי מה הפרש יש בין זה לקודם להבא לכל גלה השכה ר"ה של שנת י"ג לקנותם שהם י"ג לוכרס עיין עיני קטנים הם ולא מקושים אשהיה חילוק בין יום אחרון לקודם הימנו. ודברי רש"י נראה דלא דוקא אלא כפי מאי דלמרינן בגמרא בשופטות מחוך י"ג קאמר רש"י שהקדושין היו מחוך י"ג לאחר י"ג דהיינו ביום מישלם י"ג לקנותם שהם י"ג לוכרס שישולו כמחשבה י"ג הוא שנת י"ג לקנותם וי"ד לוכרס וה"ה אם הקדושין קדמו ליה שהדין כן. סוף דבר שדן זה לר"ך אלאי תלמוד:

ולפ"י שם שכתבנו ו"ל אילי בשטת ר"מ הראש"י (א"ה כהנהו שאם הביאה שתי שערות ביום אחרון של שנת י"ג שהיבא ספיר גדולה ונכזה בספר לעיל פ"ב מהבלכות אלו דין ח"י י"ע) שכתבנו ספרי למה שבדין מהירבא בדברי רש"י ו"ל דרוקא כפקדש ביומא דמישלם י"ג לקנהה שם י"ג לוכר מניח הקדושין את קודם לכן לא מניח. ולא חיסק דמה הפרש יש בין יום זה לקודם דהא כל גלה השכה ר"ה קטנים הם לכל דיניי שבחורה. ועממא דמילתא הוא משום דניה שכתבנו דלמרי הניח הקדושין בעדון קטנים לשגידולו היינו דוקא כשאינו מחוסר אלא ייסי חזון ממילא אף אחי אבל שכתבנו שתי שערות אפטר ולא מניח אף שדעות המעלה ולא מניח אף שדעות המעלה אהו מכל מקום לא דמי לזון חזון דהא אחי וממילא קא אחי אבל שערות מן יימר לחלו ואינו מניח ונמ"ה חשדי חסדי כמחוסר שערות אף מניח. וכן י"ג לקנותם שהם י"ג לוכרס אלא מיהו דהא מחוסר שתי שערות ולא חסר אלא הביאה לא מניח כלל אותם השערות דשומא יענהו חסדי קודם יומא דמישלם יוממא. ומש"ה מוקף לה לא שערות הקדושין היו ביומא דמישלם ומניה וכבר הביאה בחלוו יום שתי שערות והביא חסר להם הכרע שנת י"ג ומש"ה מניח הקדושין לפי שהזמן נכדויות (דף מט.) דלמרינן הסם האל. ודקן זה הוא נכון בעיני ולא מלאחי צו ספסון אלא שאלה קדמויו רבויו בזה. *) א"ה ללאורה יקשה בעיניך ע"ד הרב המחבר דמישכ בדברי רש"י ע"פ סברת רבינו חס והדבר מנואר בחוספות

מגדל עז

לשמה וזו והוא משהיה שם כדלמרינן בנטיין פרק הניזקין (דף נ"ט) על מתניין דקמי מפעוטות חוקין חוקין וממכרין ומשיילין בגמרא עד כמה ממיר רב יהודה לרב יצחק בריה כרי שיה כרב שז ובהו אסוקא בעלמא י' ערמינות האשה ימירה משל אש וכן משמע בירושלמי פרק ג"ש דגרסינן בגמרא דהביא ששה או רב לעשה בעדיל לה גזון ומבטלין לה קומרינן ומדכרין לה גבר ע"כ. אלא ממש לא דעת האשה או רב שצריכה מיואן וקו"ל יומר ממה שהיאם רובה לישא רובה רובה

לשמה וזו והוא משהיה שם כדלמרינן בנטיין פרק הניזקין (דף נ"ט) על מתניין דקמי מפעוטות חוקין חוקין וממכרין ומשיילין בגמרא עד כמה ממיר רב יהודה לרב יצחק בריה כרי שיה כרב שז ובהו אסוקא בעלמא י' ערמינות האשה ימירה משל אש וכן משמע בירושלמי פרק ג"ש דגרסינן בגמרא דהביא ששה או רב לעשה בעדיל לה גזון ומבטלין לה קומרינן ומדכרין לה גבר ע"כ. אלא ממש לא דעת האשה או רב שצריכה מיואן וקו"ל יומר ממה שהיאם רובה לישא רובה רובה

נשים. הלכות אישות פ"ד

ח כיצד מקודשת למיאוון וכו'. שם צינמות פרק בית שמאי. ועד ש"ש רבינו שאם ישנה עם בעלה עד שגדלה גמרו קידושה ונעשית אשת איש גמורה הוא דוקא כשבעל אחר שגדלה אבל לא בעל אחר מכאן אינה אשת איש אלא מדברי סופרים וקידושי אחר מוסקין בה וכבר ביאר רבינו זה בגרובה פ"א מהלכות גירושין. ומ"ש כאן נעשית אשת איש גמורה לומר שצריכה גט ואם לא עלה אחר שגדלה היא אשת איש מן התורה ואם לא בא עליה היא א"א

עסקי הנישואין והקדושים צריכה למאן. ואם לאו אינה מקודשת למיאוון ואינה צריכה למאן. ח *כיצד מקודשת למיאוון שאם נתקדשה ולא רצתה לישב עם בעלה צריכה למאן בפני שנים ולומר איני רוצה בו ויוצאה בלא גט כמו שיתבאר בהלכות גירושין. וזו היא הנקראת מזאנת. ולמה יוצאה בלא גט מפני שאין קדושה קידושין גמורין מן התורה אלא מדברי סופרים והן תלוין שאם ישבה

מדברי סופרים זה מנזל גדבריו שם בהלכות גירושין. ובה נסתלקה ההשגחה הכתוב כ"א. א"א זה אינו אלא מדברין והיא אינה יכולה למאן ע"כ וכבר נתבאר זה כוננו רבינו בהלכות גירושין ודבריו שם בדברי ההלכות ולא השיגו שם הר"א ז"ל:

מ הריש שנשא פקחת וכו'. צינמות פרק ח"ט (דף ק"ב:) מנזלר במשנה ובגמרא שמינתו מכמים למרש ולמרשמי נישואין וכן מדבריהם יש חולקין בגמרא ואומרים שכן

עם בעלה עד שגדלה גמרו קידושה ונעשית אשת איש גמורה ואינו צריך לחזור לקדשה אחר שגדלה. ואם לא רצתה לישב צריכה למאן ותצא בלא גט: מ *הריש שנשא פקחת וכן הרישת שנשאת לפקח אין קידושהו גמורין מן התורה אלא מדברי סופרים לפיכך אם בא פקח וקידש אשת חרש הפקחת

לחם משנה

ואל לא לא מהני. ועוד כתב שם קטן שהגדיל והביא הזכר שמי שערות אחר שלש עשרה שנה והבט אחר י"ב אע"פ שאינו יודע צנוי משא ומתן ממכרו ממכר משמע דפתוח מכתן אס' אינו יודע [אין] ממכרו ממכר וכחש ש"ה דזה נלמוד מפרק מי שמת דלמרא שם שלא להו יתקן וז"ל שנה וכו' ועוד לדבריו דאומה הסוגיא האמורה שם בת י"ג שנה הינו דוקא אבל פתוח מכתן אס' אינו יודע צנוי משא ומתן לא מהני א"כ הא דקאמר בהניזקין כבר עשר דפירש כאן רבינו ז"ל צבת י' דוקא צריכה בדיקה אבל משם ואילך אפילו אינו יודע לא יצופה לן א"כ פליג אהא דמי שמת וקשו סוגיות אהדדי. ואין לומר שמה שכתב כאן רבינו ז"ל דבת ש"פ שהיא סכלה ביותר לאו דאינה יודעת לשמור קידושה קאמר אלא הכוונה לומר דאע"פ שהיא סכלה ביותר אינה צריכה בדיקה דחוקה היא יודעת לשמור כדכתב הרב בעל כסף משנה ז"ל אבל אם ידעין שאינה יודעת לשמור קידושה ודאי ללא מהני דא"כ גס במכירה גבי מקח וממכר היה לו לכתוב כן ולא לקטות שם הדברים משמע דלעולם ז"ל וז"ל אחר לרין בדיקה ולא עוד אלא שכתב שם בדיקה אס' הקטן אס' יודע צנוי משא ומתן או אינו יודע לפי שיש קטן חסד ונכון שהוא יודע והוא בן שבע ויש אחר שאפילו בן י"ג אינו יודע משמע דלעולם לרין בדיקה עד בן י"ג ויום אחד. אבל בשם הרמ"ה ז"ל כתב הטור ז"ל משמו בנשות משפט סימן ל"ח דבמקח וממכר אית ליה הפ' סבדא דעד עשר לרין בדיקה ומשם ואילך סתמיה חזקה חריף עד שיצטרך שאינו חריף והס' דברים מתכיימים למה שכתב כאן רבינו ז"ל בהלכות אישות. אבל על רבינו ז"ל יש לתמוה שלא כתב שם כן אלא שצריכה נראה בדיקה מדבריו דכמיננה ז"ל ע"ע:

ח ולמה יוצאה בלא גט בפני שאין קידושה בו. הרב מהר"ר דוד הכהן ז"ל צינת כ"ד האריך לנאר דבריו סובר בהענינה הוא גמר הקדושים הראשונים ולא שהס מחדש והדין עמך. וקשה דא"כ איך אמרו בגמרא בפרק י"ג (דף ק"ב:) או למה משום דקא סבר המקדש אמות יצמה נפטרה יצמה וכו' דלמה לעולם דלא נפטרה יצמה ושאינה הכא דכבר התמליו הקדושים והשתא לא היו מקדש אמות יצמה. ועוד קשה במאי דלמרו שם (דף ק"ה.) אי דבעל מאי טעמא דשמואל ומירלו קא סבר כל הבעול על דעת קידושין הראשונים הוא בועל וקשה לרוב נמי על דעת קידושין הראשונים הוא בועל. וי"ל דלף ע"ג דהו גמר ולא התמלנה מכל מקום מקדש מוקרי כיון דקדש הויקא לגמר הקדושים. ולקושיא שניה יש לומר דלשמואל הבעילה אין כוונתו לגמר אלא על דעת קידושין הראשונים. ולרוב נהי דכוונתו לקדושין הראשונים אבל כוונתו לגמור אותם ובעילה גומרים. עוד קשה

השנת הראב"ד
 *הריש שנשא פקחת וכו' מותרת לבעלה החרש. כתב הראב"ד טעה בזה שאינה מותרת לבעלה החרש שמה יאמרו גירש זה ונשא זה ומלא ממזר גרושתו מן הנישואין עכ"ל:

לי מ"ש שם רב ששה כי ניים ושכיב רב אמרה והקשה מהא דאמרין המקדש קידושה תלויים ליתא דרף תלויים הוה דעד שהגדיל יכולה למאן וכיון שגדלה אינה יכולה למאן והוה קידושו דרננו דאע"פ שלא בעל וכדכתב רבינו ז"ל בפרק ראשון מהלכות גירושין. ומ"ש רבינו דענין בעל הינו ע"כ ששהא מקודשת מן התורה דאס' לא כן לר"ג היכי תלא הלוי משום אמות אשה שהיא זקוקה מן התורה וכמו שהכריח הרב מהר"ר קולון בש"ש ל'. ויש לומר דמשמע ליה תלויים ולכשהגדיל גמרי לגמרי אפילו מן התורה. והרב מוהר"ר קולון בש"ש הנזכר הנין דברי רבינו כאן דליירי בלא בעל ולכן תמה מה שהמה אכל כדפרשין דבריו דבעל כדכתב הר"א ז"ל ונסתלק ממהמהו ולא תמה כלל על מה שסובר רבינו דבעילה היא גמר ולא קידושין ממש כדכתב הרב בעלנו דבהא לא איירי הרב הנזכר וכו' ודברי הטור מוכיחין כדכתב מה"ר דוד הכהן ז"ל. איצט"ל דבסימן קנ"א כספר אבן העזר גבי דינא דחושפין שמה נשרו כתב שם דודאי בעל לשם קידושין משמע דאית ליה להבעילה הס קידושין אס' לא שדמוק ונאמר דכוונתו לומר לשם גמר קידושין כדכתב הרב צ"י ז"ל לשון ר"ה ז"ל כדי שלא יקשה מדבריו על דבריו:

מ הריש שנשא פקחת וכו' אין קידושו גמורין מן התורה אלא מדברי סופרים. כתב ר"ה כשהראשון יש לו קידושין מן התורה ז"ל סוגיא אלא מדברי מיאנה שקבלה קידושין אחר שגדלה כתב רבינו פרק י"א מהלכות גירושין לא גירש שני ונשא ראשון משום שמה יאמר וכו' אע"ג דקידושין ראשונים מדברין שאינה הם שיעקבן הס קדושי דאורייתא ושגדלה יהו קדושי תורה אבל הכא בחרש אין לו עיקר קדושי תורה. מיהו לא יתכן מירוח זה אלא לפי הרב מוהר"ר דוד הכהן ז"ל שסובר שקדושי קטנה נגמרים בגדלות מן התורה ומפני כן יש להם עיקר מן התורה שהרי נגמרים בגדלות אבל לפי דברי ר"ה ז"ל לטובר דכשגדלה אמרינן לשם קידושין בעל והס קידושין מחדש לא שייך למימר הכי. ונראה למרן דבחרש כולי עלמא דיעי דלית ליה קידושין מן התורה ולכן ודאי אמרינן שאין זה אלא למרן דרננן אבל בקטנה שגדלה הרי בגדלות יש לה קידושין ועשו איניש וזמין דהני קדושי בגדלות נעשו ולא דיעי דבקטנות נעשו ועשו איניש בך והוה מנזלר בדברי ר"ה ז"ל כשהראשון יש לו קידושין מן התורה וכו' כלומר דשיך פה קידושין מן התורה עשו אבל חרש דלא שייך ביה קידושין לא. חרש שנשא פקחת וכו' כתב ר"ה ז"ל ואני אומר לא טעה רבינו וכו' לא דמי לקטנה שלא מיאנה והגדילה שכתב רבינו בפי י"א דמגרש ראשון ונשא שני אבל כו' משום גזירה דשמה יאמרו אע"ג דלא הוה אלא קדושי

משנה למלך

דנחאלכו המעות היו קידושין הכא נמי לא שגא ושמואל אמר לך הסם בידו לקדשה מעכשיו הכא אין בידו לפדוה מעכשיו. ולפי זה נראה דבג"ד נמי אליצא דרב אפילו נחאלכו דומיא דקידושין ואליצא דשמואל בעינן שיהיו הקדושים קיימים ואס' נחאלכו לא מהני הקדושין דומיא דפדיון כבוד ומ"מ עדיין לבי מהסס בדמיון זה והל"ך אינו למודעי דאפשר דבג"ד אפילו אליצא דרב בעינן שיהיו המעות בעין ז"ל ע"ע: ודע דמסוגיא דבכורות הל"ך שם שיעשה למה שכתבנו דאליצא דרש"י אס' נמן הקדושין צעודו קטן אחר שישולו לכשיגדיל דומי משום דזמן ממילא קא אמי דהא טעמא דהאיא דתמן בפי' האומר דלאחר שהגמיר כו' דלא מהני פירש"י שם משום דהו"ל דברים שלא באו לעולם ועכשיו אין בידו לקדשה. ורבינו ז"ל כשהביא דין זה לקמן פ' ח' מהלכות אלו דין י"ד סיים בדבריו לפי שאינו יכול עשה לקדשה. הרי שכל פשוטה שאינו יכול עשה לעשותה אינו יכול לומר שמואל לאחר זמן שיכול לעשותה והביאה דאמרין בפרק אע"פ (דף נ"ט.) ומי איצא מרדי דאילו השתא לא קדוש ולקמיה קדוש. הרי דס"ל להחמא דתלמודא דאשה אינה יכולה להקדים מעשה ידיה לאחר שהתגרס כיון דעכשיו אינה יכולה להקדים כיון שהיא משועבדת לבעלה. ואס' כן כיון דק"ל דאס' פדה גנו בתוך ששים דלא מהני היכי מיהו צדומר לאחר ששים כיון שאין בידו לפדוה עכשיו. אלא ודאי ע"כ טעמא דמילתא הוא דשאינו פדיון דהוא מחוסר זמן וזמן ממילא קא אמי ולא שטיב דבר שלא בא לעולם. ושאינו הכרח דפרק האומר דפרק אע"פ שם מחוסר מעשה הכי לא מהני: ולפי מה שכתבנו ז"ל צעוד או ששה שקבלו גט שחירו לזמן דיכולת לקבל קידושין בתוך הזמן שישולו לאחר הזמן. משום דאינן מחוסרים מעשה אלא זמן וזמן ממילא קא אמי. ודמיה להביא דאמרין

בפי' דכמות (דף נ"ט:) האומר להבירו שדה זו משכמתי לך ל"י שנים לכאפדנה ממך מקדש דקדשה ואמרין לטעמא דתמינתין הוא משום דבריו לפדוה לאחר עשר שנים כמ"ש רבינו בסוף הלכות ערכין יע"ש. ונראה דהדברים ק"ו בג"ד ומה הסם דמחוסר מעשה דלינון הפדיון מ"מ כיון שבריו לפדוה מהני אף שעכשיו אין בידו לפדוה מ"מ כיון שהמעשה הוא משום הזמן דממילא קא אמי לא תשיב מחוסר מעשה. כ"ש הכא דאילו מחוסר שום מעשה אלא זמן דפשיטא דהלו הקדושין. ולענין אי בעינן שיהיו הקדושין קיימים בשעה שהלו הקדושין נראה שדין זה תלוי בזהיה סוגיא דבכורות שכתבנו לעיל דאליצא דרב פשיטא דאפילו נחאלכו המעות חלו הקדושין ואליצא דשמואל אס' נחאלכו המעות נחבטלו הקדושין. ואף שכתבנו לעיל לגבי קדושי קטן דלגי מהסס בדמיון זה מ"מ הכא גבי עבד ושפחה נ"ל שהדמיון הוא נכון. הכלל העולה שדיון שלנו גבי קטן שקדש על מנת שישולו הקדושין לכשיגדיל אליצא דרש"י הוא מקודשת גמורה ואליצא דהתוספות אינה מקודשת כלל משום דאין מעשה קטן כלום. והר"ה ז"ל קאי בשנים התוספות ואף שלא סמר דברי רש"י מ"מ מהה שפי' הסוגיא כפי פירוש התוס' ממילא משמע דלא נהה דעתו בדברי רש"י משום דאין במעשה קטן כלום:

היתה מבת שש ועד בן עשר בו. (א"ה) עיין לקמן פ"ב מהלכות גירושין דין י"א):
מ הריש שנשא פקחת וכו'. הראב"ד ז"ל כתב בהשגותיו שאינה מותרת לבעלה החרש שמה יאמרו גירש זה ונשא זה ומלא ממזר גרושתו מן הנישואין וכח"ה ה"ה ז"ל ואני אומר לא טעה דע"כ לא אמרו אבל מגרש שני ונשא ראשון לא גזירה שמה יאמרו גירש זה ונשא זה כו' אלא כשהראשון י"א

מגדל עז

ח כיצד מקודשת למיאוון וכו' עד ותלא בלא גט: כתב הראב"ד זה אינו אלא מדברין והיא אינה יכולה למאן עכ"ל: ואני אוברר לו עיין הראב"ד ז"ל מה שביאר ר"מ ז"ל פ"א מהלכות גירושין כמו שרמזו אחר כך הפסק שם ביטרו לא היה משיגו בכתן כי דעת ר"מ ז"ל כאלו שישבה עם בעלה עד שגדלה ונשאה לאחר גירוליה וז"ל שם. וממילא כל זמן שהיא קטנה עד שהיה גמורה או עד אלוותה דר"א שלא בא עליה הבעל אחר שישבה עם ר"ב שנה ויום אחד אבל אס' הגיעו לזמן ולא אעשה האול ובעילה קוים מן התורה כמו שביארנו עכ"ל. והכי נמי איצא צינמות פרק בית

שמאי (דף ק"ו) ונגדה פרק ב"א סימן (דף כ"ב) וכו"כ ר"י אלפס שם בפי' המזיר וגם הראב"ד ז"ל כתב בננוקיי יבמות שגם וכו' הרמב"ן ז"ל ואין אלא בדבר הזה ספק: מ הריש שנשא פקחת עד מותרת לבעלה החרש: בכתב הראב"ד ז"ל טעה בזה שאינה מותרת וכו': ואני אוברר חלילה ליללה לו מטעות קומת או גדולה וכו"ש להחמיר אשה אסורה אלא דבריו נכונים ומלמוד עריך הוא אלא שחמה לרין להמנון על ההלכות ולדעת כי אמותיה מחייבות. ומ"ש הראב"ד ז"ל הוא מ"ש ר"י אלפס פרק ב"א גמרא ממתינות דשני אפין נשאין שמי אמותיה מחייבות קטנות כפולגמא דרב ושמואל (דף ק"ב) לגבי קטנה שלא מיאנה והגדילה ועמדה

רלח בית שמואל אבן העזר סימן סדר הגמ - קנה הלכות מיאון בית שמואל

סימן קנה סעיף א' (א) והשיאוה. כמז הנ"י [בכמות ל"ו ע"ב מדפי הר"ף] **בשם הרמב"ן** [שם ק"ז ע"א] וכמה פוסקים, דוקא אם השיאוה זריכה מילון, אבל נמקדשה ע"י אמה ואמיה מדעתה והיא לא קיבלה הקדושת, אינה זריכה מילון, שלא מנינו שליחות לקטן. וכן דייק מהרש"ל [עמודי שלמה על הסמ"ג עשין ב' ד"ה]

תוקן ע"פ הרשב"א

שינוי [מסמ"ג שם]. עיין בטור סימן מ"ג, ועיין בדרישה שם [אות י']. (ושם [דעייני מה שכתבתי בסק"ה בשם רש"י גיטין ס"ה ע"א ד"ה וכנגדן בקטנה חשיב) והר"ן [שם ש"ס ל"א ע"א מדפי הר"ף]. אף אחר שנעשית כיומה נמי האב, לא גרע מיהא כח האב ממה אמה ואמיה. ועיין בנגד [פ"א מגירושין ה"ז] שכתב בשם ירושלמי [בכמות פ"ג ד"ה], מדעתה, היינו [ד]עבדין לה גנלא

הלכות מיאון
סימן קנה

עד איזה זמן הקטנה פמאנת ויתר דיני מיאון

וכו כ"כ סעיפים

ממה אין יורשה ואין (מוכה) [יבוא] נמצאיתה, משא"כ אם השיאוה לדעתה, כל זמן שלא מיאנה וזכה בכל הדברים שבעל זוכה כמ"ש בסעיף י'. סעיף ב' א' מובת שש שנים וכו'. היינו לפי גירסת הר"ף [גיטין ל"א ע"א מדפי הר"ף] והרמב"ם [פ"א מגירושין ה"ז] פרק התקבל [שם ס"ה ע"א], הפעוטה מתקן מקום, וכנגדן קטנה ממקדשת למילון, ובפרק בית שמי [בכמות ק"ז ע"ב] אמר ר' מניא, כל

א (א) קטנה שאין לה אב או ישיש לה אב והשיאה אביה ונתאלמנה או נתגרשה כשהיא קטנה שהיא כיתומה בחיי האב שהרי אין לו עוד רשות בה (א) והשיאוה לדעתה כיון שאין קדושה אלא מדרבנן אם אינה הפצה בבעלה אינה זריכה ממנו גט אלא יוצאת ממנו במיאון יאבל אם השיאוה שלא לדעתה או אפילו לדעתה יואינה יודעת לשמור קדושה אפילו מיאון אינה זריכה. הגה ולכחמילא יש לזית דין לזוהר שלא להשיא יתומה קטנה במקום שנראה להם שיצא ליד מיאון ואין לדין זוה אלא מה שענינו רואות (הגהות מיימוני פרק י"א) בשם ר"י.

ע"פ עקבי הבית זכיה כ"ש קמא. ודאח בית חזרי

אינה זריכה ממנו גט אלא יוצאת ממנו במיאון יאבל אם השיאוה שלא לדעתה או אפילו לדעתה יואינה יודעת לשמור קדושה אפילו מיאון אינה זריכה. הגה ולכחמילא יש לזית דין לזוהר שלא להשיא יתומה קטנה במקום שנראה להם שיצא ליד מיאון ואין לדין זוה אלא מה שענינו רואות (הגהות מיימוני פרק י"א) בשם ר"י.

ב (א) איזו היא קטנה שצריכה למאן (א) מבת שש שנים עד בת עשר בודקין אותה לפי יופי דעתה אם יודעת

ציונים ומקורות סימן קנה א' טור. (ב) מגירושין אות א'. (ג) רמב"ם פ"א מגירושין ה"ז.

ערך לחם

בעל שדות בית ורד"ט

היום בעיר פלונית וכל שום אחרן וחניכא דאית לי ולאבהתי ולארתרי, צבתי ברעות נפשי בולא אינסנא ושבקית ופטריית ותרוכית ית פלונית ארוסתי ברתך אנת פלוני בן פלוני העומד היום בעיר פלונית וכל שום אחרן וחניכא דאית לברתך ולאבהתך ולארתה ולארתך דהות ארוסתי מן קדמת דנא, וכדו פטריית ושבקית ותרוכית יתה לך די תהוי רשאה (ושלטה) (ושלטה) בנפשה למהך להתנסבא לכל גבר די תצבי ואינש לא ינחא (בידא) (בידה) מן שמי מן יומא דגן ולעלם, והרי היא מותרת לכל אדם, ודן די יהוי לה מנאי ספר תרוכין ואגרת שבוקין וגט פטורין כדת

משה וישראל. והרב אברהם הלוי בכמהר"ר מרדכי הלוי ולה"ה מצא קצת שינוי בגט שניתן במצרים יע"א, וז"ל, ותרוכתי ית ארוסתי פלונית וחניכא דאית לה ולך ולאבהתך ולארתך כו'. **סימן קנה** לעולם יתרחק אדם מן המיאונין, דילמא גדלה ומתחרטא בה. ובמדת דף ק"ט ע"ב. סעיף א' בסופו. ועיין סימן ל"ז [שם ע"ד]. ראשון ב"ד להתנות על היתומה הקטנה שאם תמאן תאבד מה שיראה להם. (ניי יבמות מ"א ע"ב מדפי הר"ף בשם הרשב"א שם ק"ז ע"א ב"י סימן ס"ז). ועיין [עוד לחם] סימן ס"ז על דין י'.

טורי זהב

סימן קנה סעיף ב' א. איזו היא קטנה כו'. כן הוא לשון הרמב"ם פ"א מהלכות גירושין [ה"ז], והביאו הטור לעיל סימן מ"ג.

סימן קנה סעיף א' [א] והשיאוה לדעתה. פירוש, באין לה אב והשיאוה אחיה או אמה, וביש לה אב ונתגרשה והשיאוה, אפילו אביה:

ביאור הגר"א

סימן קנה סעיף א' א. קטנה כו' או כו'. קדושין מ"ד ז': ב. והשיאה כו' שהיא כו'. יבמות ק"ט א': ג. שהרי. כמות מ"ג כו'. ד. והשיאוה לדעתה כו'. יבמות ק"ז ז': ה. כיון כו', שם פ"ט ז' (ק"ג) [ק"ב] ז': ו. או אפילו כו'. שם ק"ח א' הלכה כו': ד. ולכתחילה כו'. עיין חו"מ שם ק"ט א' ד"ה ויתחק, פירש ר"ם כו' ומיהו כו'. וסיים ר"י בשם ר"י, הנהו מיימוניות יש פרק (י') [וי"א] מהלכות גירושין. וירושלמי שם [פ"ג ה"א], וז"ל יושבין במילון, לא כן בנת מן שלם כו', ספח דהו עוקין במלה חזרי ואח"כ עובדא קומיהו כו'. **סעיף ב'** ה. איזו היא כו'. כגירסת הר"ף גיטין [ל"א ע"א מדפי הר"ף], הפעוטה כו' וכנגדן ממקדשת למילון, ושם נ"ט א', ועד כמה כו'. ולגירסת הר"ף [שם ל' ע"ב מדפי הר"ף] דגייס בלרוז חורקין וכנגדן מתגרשת, ז"ל בלרוז חורקין אגוז וטעלו שיעור אחד הוא עם מנתנת בין גיטה לבדכ אחר [שם ס"ד ע"ב], שמעמרת לא כמו אגוז כו', כמו שידעת להבין בין אגוז לבדכ בין גט לאגוז ויזאל, דלגירסת רש"י [שם ס"ה ע"א מדפי הר"ף] דהו הפעוטה ד"ה וכנגדן בקטנה משהגיעה מנתנת בין גיטה הוא יומר, והוא דעת הפעוטה. ומפרש הרמב"ם [פ"א מגירושין ה"ז], דבגט סגי בידעת לשמור לחוד, ובמילון זריכה זמן הפעוטה וידעת לשמור, וידעת לשמור הוא כמו בגירושין, וה"ה שהיה יכול לומר זכור חורקין, אלא נקט לשון הבחימא שם [ס"ד ע"ב], דהו פירוש לשמור גיטה וקידושה, ודכא קאמר זכור חורקין, למנחן, שאז יודעת לשמור קדושין ג"כ, וכ"כ הרמב"ם בגירושין ג"כ [שם פ"ב הי"ט] שמנתנת בין גיטה לבדכ אחר, ואין חילוק בין כאלו לבט, אלא דכאן לריך ג"כ לזמן הפעוטה ושם סגי בידעת לחוד. אבל לגירסת רש"י [שם ד"ה וכנגדן בקטנה חשיב], יודעת לשמור דכאן א"כ כ"כ בין קדושין לבדכ אחר כמו בגט, אלא רק בין זכור לאגוז, וגם א"כ כאלו לזמן הפעוטה. ועיין לעיל סימן קמ"א סעיף ו' שהביא ז' הדעות: ט. אם יודעת. כ"י חנינא בן אבטיגונס [בכמות ק"ז ע"ב], ומפרש הרמב"ם [פ"א מגירושין ה"ז] דנמרויהו

סימן קנה סעיף א' א. קטנה כו' או כו'. קדושין מ"ד ז': ב. והשיאה כו' שהיא כו'. יבמות ק"ט א': ג. שהרי. כמות מ"ג כו'. ד. והשיאוה לדעתה כו'. יבמות ק"ז ז': ה. כיון כו', שם פ"ט ז' (ק"ג) [ק"ב] ז': ו. או אפילו כו'. שם ק"ח א' הלכה כו': ד. ולכתחילה כו'. עיין חו"מ שם ק"ט א' ד"ה ויתחק, פירש ר"ם כו' ומיהו כו'. וסיים ר"י בשם ר"י, הנהו מיימוניות יש פרק (י') [וי"א] מהלכות גירושין. וירושלמי שם [פ"ג ה"א], וז"ל יושבין במילון, לא כן בנת מן שלם כו', ספח דהו עוקין במלה חזרי ואח"כ עובדא קומיהו כו'. **סעיף ב'** ה. איזו היא כו'. כגירסת הר"ף גיטין [ל"א ע"א מדפי הר"ף], הפעוטה כו' וכנגדן ממקדשת למילון, ושם נ"ט א', ועד כמה כו'. ולגירסת הר"ף [שם ל' ע"ב מדפי הר"ף] דגייס בלרוז חורקין וכנגדן מתגרשת, ז"ל בלרוז חורקין אגוז וטעלו שיעור אחד הוא עם מנתנת בין גיטה לבדכ אחר [שם ס"ד ע"ב], שמעמרת לא כמו אגוז כו', כמו שידעת להבין בין אגוז לבדכ בין גט לאגוז ויזאל, דלגירסת רש"י [שם ס"ה ע"א מדפי הר"ף] דהו הפעוטה ד"ה וכנגדן בקטנה משהגיעה מנתנת בין גיטה הוא יומר, והוא דעת הפעוטה. ומפרש הרמב"ם [פ"א מגירושין ה"ז], דבגט סגי בידעת לשמור לחוד, ובמילון זריכה זמן הפעוטה וידעת לשמור, וידעת לשמור הוא כמו בגירושין, וה"ה שהיה יכול לומר זכור חורקין, אלא נקט לשון הבחימא שם [ס"ד ע"ב], דהו פירוש לשמור גיטה וקידושה, ודכא קאמר זכור חורקין, למנחן, שאז יודעת לשמור קדושין ג"כ, וכ"כ הרמב"ם בגירושין ג"כ [שם פ"ב הי"ט] שמנתנת בין גיטה לבדכ אחר, ואין חילוק בין כאלו לבט, אלא דכאן לריך ג"כ לזמן הפעוטה ושם סגי בידעת לחוד. אבל לגירסת רש"י [שם ד"ה וכנגדן בקטנה חשיב], יודעת לשמור דכאן א"כ כ"כ בין קדושין לבדכ אחר כמו בגט, אלא רק בין זכור לאגוז, וגם א"כ כאלו לזמן הפעוטה. ועיין לעיל סימן קמ"א סעיף ו' שהביא ז' הדעות: ט. אם יודעת. כ"י חנינא בן אבטיגונס [בכמות ק"ז ע"ב], ומפרש הרמב"ם [פ"א מגירושין ה"ז] דנמרויהו

ראש פינה - עקבי הבית

סימן קנה סק"א. והיא לא קיבלה הקדושין כו'. אבל אם היא קיבלה, זריכה מילון כדלקמן סק"ב, והיינו מדעת אמה או אחיה כדלקמן דמ"א סעיף ז'. ולענין זה כתב בטמון דלא גרע כח האב כו', דהיינו, אם קיבלה מדעת אביה ג"כ זריכה מילון. ושם בחבתי כו'. עינינו שם, ולא כתב שם כלל. ובמלת ט"ם הוא, וז"ל ועיין מה שכתבתי בסק"ה, והוא לקמן סק"ה שכתב שמעמט מהש"י פלגני על הרמב"ן, וז"ה גם כדמדידו. אך מ"ש והר"ן, נראה ג"כ ט"ם, שלא כתב לקמן רק בשם רש"י. אף אחר שנעשית כיתומה כו'. זו מילתא בלפי נפשה, ובמהר"ק יש קודם מינה אף, נקודה מתלקת, ע"ש. ולדעת, דמינה והר"ן, בלא"ה

כחמתי שהוא ט"ם כ"ל, ואולי ז"ל "ונלעה", ואינו רק אומית מוטלפות, וימא הכל. ועיין עוד מה שכתבתי לקמן סק"ה [ד"ה גמ]. ועיין לקמן סימן קע"ג סק"ה [בעקבי הבית שם]: סק"ב. ולא בעיל כו'. היינו בודאי דלא בעיל, אבל מתקמח, אם גדלה מחמו אמרינן דבעיל [לשם קדושין] מאוס אלס יודע [כו', בחובות ע"ד ע"א], וגם א"כ עדים, כיון דיושבת עמו כאשה עם בעלה, הן הן עדי יחד הן הן עדי ביאה, ועיין לעיל סוף סימן ל"א [ובביש"ש שם סק"ב] ולקמן סק"ב: סק"ג. מבת שש כו'. גירסת רש"י [ס"ה ע"א ד"ה למילון], זכור חורקין אגוז וטעלו דהיינו קודם פעוטה, ממקדשת למילון, והפעוטה, ממנתנת בקדושי

שיכולה לשמור קידושיה זריכה מיאון. ופירש רמב"ם ד' חנינה קאי על פטויות, והיינו מצת שש ועד צת עשר כל אחת לפי חורפה, והיינו חורפה שידועה לשמור קדושיה, אבל פחות מצת שש, צוה לא דיכר ר' חנינה, ואפילו יודעת לשמור קדושיה אינה זריכה מיאון, ולענין גט, אפילו פחות משש מקבלת הגט, והיינו לרוב

חורקה, מתגרשת בקדושי אביה לפי גירסת הרמב"ם [פ"ב שם הי"ט והרי"ף גיטין שם ל' ע"ב מדפי הרי"ף]. והטעם מנואר בר"ן פרק המקבל [שם ל"א ע"א מדפי הרי"ף], קדושיה שהם כסף (וזריכה) [*ציריךין] שמירה, משו"ה לענין קדושיה זריכה להיות עכ"פ שיעור פטויות. ומ"ש בכסף משנה פ"ד [מ]הלכות אישות [ה"י], [ד]לרמב"ם אף פחות משש יודעת לשמור קידושיה זריכה מיאון, תמוה בעיני, דהא כתב פ"י א [מ]הלכות גירושין [ה"י] להדיא, אפילו אם יודעת לשמור קידושיה אינה זריכה מיאון, כמ"ש המחבר כלן לשונו.

[יבמות ק"ז ע"ב], אם יודעת לשמור קידושיה, והוא פחות משש, כמ"ש הר"ן פרק המקבל [גיטין שם ל"א ע"א מדפי הרי"ף], נמיאון שהוא קדושיה דרבנן א"ש שיעור פטויות. ולעיל סימן קמ"א [סעיף ו'] הביא המחבר דעמם לפי גירסתם, ממילא נמיאון אפילו פחותה משש זריכה מיאון, וכאן השמיט דעמם, אפשר דק"ל כיון

לשמור קדושיה ושהם קדושיה ילא שתשמור אותם כדרך שמשמרת האגוז והתמרה וכיוצא בהם הרי זו צריכה מיאון ואם אינה יודעת לשמור קדושיה אינה צריכה למאן אלא הולכת לבית אמה כאילו לא נתקדשה מעולם ופחותה מבת שש אפילו (ה) היא נבונה לחש ביותר ויודעת לשמור אינה צריכה מיאון ויתירה על בת עשר (ד) אפילו סכלה ביותר. הגה ויש אומרים דכל זה כשנשאת לדעת אחיה ואינה (ה) אבל אם נשאת שלא לדעתן אינה זריכה למאן (הגהות אלפסי ציונים ומקורות (ד) מכאן עד חיבת "ביותר" הוא מרמב"ם פ"ד מאישות ה"י.

שהוא רק קדושיה דרבנן מקיל. וגם לשיטת הריטב"א [יבמות ק"ח ע"א] שהיא כסמון בהג"ה, והיינו שיעור הראב"ד [בהשגות] כמ"ש פ"ד [מ]הלכות אישות [שם] ופ"א [מ]הלכות גירושין [שם], ועל המאור [יבמות] דף תמ"ב [ל"ו ע"ב מדפי הרי"ף], ס"ל, מרי *שיעורין [הן] יניחו, ור' חנינה איירי אפילו פחות משש [ד]לרביה מיאון כשנתקדשה ע"י אחיה. לכן נראה להחמיר צוה לזריכה מיאון אף כפחות משש: (ד) אפילו סכלה ביותר. לאו למימרא דעושה מעשה שטות, אלא דאינה חריפה כלל, מ"מ כיון שהיא צת

עשר, חזקה על הרוב שהיא יודעת לשמור קידושיה. כסף משנה פ"ד [מ]הלכות אישות [ה"י]: (ה) אבל אם נשאת שלא לדעתן וכו'. דאז היא כפיתוי בעלמא, ופיתוי קטנה היא כאונס. שם בשלטי גבורים [המובא בציונים שבהג"ה]. וזרמב"ם פ"ד [מ]הלכות אישות [ה"י] כתב, אפילו נתקדשה מדעתה בלא דעת אמה ואחיה זריכה מיאון, ואפשר [ד]לעעמייה איל דק"ל [פ"ב מסוטה ה"י] [ד]אף פיתוי קטנה לא היא

ערך לחם

סעיף ב' בפסוק. קטנה והיא חרשת, ממאנת, דלא פלוג רבנן בין פיקחת לחרשת לענין מיאון. [ב"י בשם הרשב"א בתשובה ח"א סי' אלק ד"ג].

נחלת צבי

ואפשר מהאי טעמא השמיט אוחו בעל הלבוש. אבל קושטא דמילחא הוא דהרב הג"ה לא הגיה ו"א אלו על דברי הרב שו"ע שהוא [בג"ה] (כלשוך) הרמב"ם לחוד, אלא לפי מאי דהגיה לעיל מיינה דברי הגהות אלפסי [המובא בציונים שבהג"ה] וכתב ויש אומרים דכל זה כו', ע"ז הביא דברי ויש אומרים דאם הגיעה כו', להורות דמה דלא זריכה למאן כשנשאת שלא לדעתן, אינו אלא דוקא בשלא הגיעה לעונת הפטויות, והוא דברי הריטב"א [יבמות ק"ח ע"א] שהביא נ"י [שם ל"ו ע"ב מדפי הרי"ף] שכתב למרן לדברי רש"י והביאו ב"י, [ע"ש] ומתלא שכן הוא, ולא כבעל הלבוש [סעיף ב'] שהשמיט: ב. האגוז כו'. וסיים רפ"ן ז"ל [הגהות כחונת פסים בפרישה אות ד'], אלא ששמור אישיותה:

ודבריו הם ע"פ מאי דליפסקא בפרק בית שמי [יבמות ק"ח ע"א] כו' חנינה דאמר [שם ק"ז ע"ב] כל מינוקת שאינה יכולה לשמור קידושיה אינה זריכה למאן, וע"פ מאי דגרס הרי"ף בפרק המקבל [גיטין] דף ס"ה ע"א [ל' ע"ב - ל"א ע"א מדפי הרי"ף] צוה דלמר רבא שם שלש מדות בקטן. אבל לפי גירסת שלנו שם משמע [ד]אפילו כפחותה משש, אם יש בה דעת שידועה לשמור קידושיה, זריכה למאן. ותפס הרב שו"ע (לעיל) דעת הרמב"ם לפי שכן היא דעת העיטור [אות ג' גט מיאון] והראב"א [יבמות ק"ח ע"א גיטין ס"ה ע"א]. מעתה, הרב הג"ה שהגיה וכתב, ו"א דאם הגיעה לפטויות זריכה למאן, לכאורה תמוהים, דהלא דעת הרמב"ם גם כן הכי, דהא עונת הפטויות הוא מנן שש ומעלה.

ביאור הגר"א

צע, ואף שנגיעין [ס"ד ע"ב] נמי קאמר היודעת לשמור, ומפרש כל שמצננת כו', חלקינהו רבא שם [ס"ה ע"א] דמרי עניינא יודעת הן, לרוב חורקה להפריש בין לרוב לאגוז כגי גיטין, ולענין מיאון זריכה יתיר בפטויות, וי"ש וזע"ה קדושיה לא כו', וזע"ה כתב הרמב"ם [פ"ב שם הי"ט] קתה, כל שמצננת כו', ר"ל בין לרוב לאגוז כמ"ש הבי"ש שם [סימן קמ"א], וגירסת רש"י [שם] ומוס' [שם] ע"ב ד"ה כלן להיפך. ועיין לעיל סימן קמ"א סעיף ו' א': אלא הולכת כו'. כפירוש ר"ח [הובא ברשב"א יבמות ק"ז ע"ב ובגי"ש שם ל"ו ע"א מדפי הרי"ף], דאילו להישא עכשיו, נישואיה הן מילוייה כמ"ש בסעיף ג', ושטתה אחרת לרשב"א [שם] ע"ש: יא. ויש אומרים דכל זה כו'. כמ"ש [יבמות ק"ז ע"ב] שהשיאוה אמה ואחיה כו':

באר הגולה

ו. זריחתה שם דף ס"ד ע"ב, וכדמפרש לה שם רב הונא בר מנחם.

ראש פינה - עקבי הבית

סקי"ה. ואפשר [ד]לעעמייה איל כו' לא הוי אונס כו'. עיין לעיל סימן קט"ו ס"ק (ע"ו) [כ"א, ד"ה ורמב"ם] שכתבתי שזהו תמוה, שהרי הרמב"ם כתב להדיא בפ"ב מהלכות סוטה ה"ד דאם היא קטנה צת מיאון אין מקלפן לה לפי שאין לה רצון להאסר על בעלה, גם ע"ש מה שמתהמי על הרמב"ם שסותר את עצמו, שכתב מתחילה, קטנה שהשיאה אביה וינתנה ברלוונה, אסורה, ע"ש ומה שמירצתי שם בדוחק קצת. ודעת אולי י"ל בדרך אחר, שהרמב"ם ס"ל דספק הוא אם יש לה רצון או לא, ולכן כשהשיאה אביה שהיא אשת איש מדאורייתא, נאסרה מספק, דאולי יש לה רצון, ולכן הפסידה כחובתה, דמספק אינה יכולה להיולד ממנו מנחה, כיון שנתקדשה עליו מתמחה [וחיה כות הרמב"ם שם], משא"כ כקטנה צת מיאון, דהיינו שיכולה למאן, כגון שהשיאוה אמה ואחיה או יומתה בתי אב דאין קידושיה רק מדרבנן

אביה, וגירסת הרי"ף היא להיפך, בצרור חורקה מתגרשת בקדושי אביה, ובפטויות מקדושת למיאון, ובפרק בית שמי דלמר ר' חנינה כל שיכולה לשמור, פירש הרמב"ם דקאי על פטויות, לזרין עור שפיהה יכולה לשמור קידושיה, ואי לאו הכי, אף פטויות אין זריכה מיאון. וצוה מנין דברי הבי"ש. מיהו לדעת הרמב"ם כו' וס"ל כל חד שיעור כו'. ר"ל, דמה שאמר ר' חנינה בפרק בית שמי כל שיכולה לשמור, לא קאי על פטויות, רק שיעור צפני עצמו הוא, דאם יכולה לשמור, אף קודם מתי למיאון. ולעיל כו' לפי גירסתם כו'. ר"ל, שם בסעיף ו' הביא ו"א דעני פטויות שמתגרש בקדושי אביה, והיינו כגירסת רש"י ומוס', וז"ל לפי זאת הגירסת זריכה מיאון אף כפחות משש, וז"ל למה השמיט כלן דעמם: סק"ד. לאו למימרא כו'. דכשטת לא מקינן קדושיה כלל, עיין לעיל סימן מ"ד [סעיף ב']:

גליין מהרש"א

סימן קנה סעיף ב' בהג"ה. אבל אם נשאת. עיין לקמן סימן קע"ג [כ"ש] סק"א: ב"ש סק"ה. ואפשר [ד]לעעמייה איל. הביאו לעיל סימן קט"ו סק"א, והוא כסמון קע"ח סעיף ג':